

Consumptie en detailhandel in de Lage Landen, 1600-2000

Op dinsdag 20 april 2004 organiseert de Opleiding Geschiedenis van de Universiteit Leiden in samenwerking met de werkgroep Stedengeschiedenis een studiedag getiteld 'Consumptie en detailhandel in de Lage Landen, 1600-2000'. Locatie: Centraal Faciliteitsgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden, zaal 147. De studiedag is gratis voor eenieder toegankelijk. Informatie kan worden ingewonnen bij Thimo de Nijs (071-527 2736) of Jan van den Noort (010-436 6014). Graag ontvangen we voor 10 april bericht van uw komst via T.A.H.de.Nijs@let.leidenuniv.nl of voornoemde telefoonnummers.

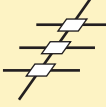
Thimo de Nijs (Opleiding Geschiedenis Universiteit Leiden)
Jan van den Noort (Werkgroep Stedengeschiedenis)

Den Haag, Tasmanstraat 13, kruidenierswinkel; op de voorgrond een Scheveningse visvrouw met haar negotie, 1934 (Gemeentearchief Den Haag)

Achtergrond

In de historiografie van de laatste twee decennia heeft het thema consumptie een belangrijke plaats ingenomen. Historici als Brewer en McKendrick hebben het belang van een breed gedragen consumptie voor het ontstaan van de moderne economische groei in de 18e eeuw onderstreept. Ook de ontwikkeling van een moderne massaconsumptiemaatschappij in de Verenigde Staten en West-Europa aan het einde van de 19e en de eerste decennia van de 20e eeuw heeft de belangstelling gewekt van historici, waarbij vooral veel aandacht is uitgegaan naar de commerciële droomwereld van het warenhuis en het ontstaan van directe commerciële relaties tussen grootschalige producenten en consumenten via het merkartikel en reclame.

Het is evident dat de opkomst van de consumptiemaatschappij van enorme invloed is geweest voor grote groepen stedelingen die hun geld verdienden met het verhandelen van goederen. Traditioneel worden deze winkeliers, venters en marktkooplui vaak voorgesteld als de slachtoffers van de moderne commerciële ontwikkelingen, maar onderzoek heeft duidelijk aangetoond dat zij hieraan zelf actief mede vorm hebben gegeven. Naast defensieve reacties, als het nastreven van restricties via gildebepalingen of de beperking van het grootwinkelbedrijf, waren sommigen in staat nieuwe markten aan te boren, niches te veroveren of nieuwe verkoopvormen te introduceren.

Tijdens deze studiedag zal recent Belgisch en Nederlands onderzoek naar de detailhandel over een lange periode worden gepresenteerd en met elkaar worden vergeleken. Hierbij zal vooral worden ingegaan op de gevolgen van nieuwe commerciële ontwikkelingen en de manier waarop winkeliers en andere kleine neringdoenden hierop reageerden.

Programma

9.30 uur   Ontvangst

Consumptie en detailhandel in de zeventiende en achttiende eeuw

voorzitter: Clé Lesger (Universiteit van Amsterdam)

10.00–10.30 Miki Sugiura

    Merchants' divisions of functions of wine distribution in Amsterdam, 1580-1750

10.30–11.00 Bruno Blondé (Universiteit Antwerpen)

    Consumptieveranderingen en kleinhandelsevoluties. Antwerpen in de Nieuwe Tijd

----- pauze -----

11.20–11.50 Thera Wijsenbeek (Universiteit Leiden)

    Haagse winkeliers in de 18e eeuw

11.50–12.20 Erwin Steegen (Universiteit Maastricht)

    De organisatie van de 18de-eeuwse detailhandelsmarkt. De rol van het Maastrichtse kramersambacht

12.20–13.00 Discussie

----- middagpauze -----

Consumptie en detailhandel in de negentiende en twintigste eeuw

voorzitter: Ferry de Goey (Erasmus Universiteit)

14.00–14.30 Marlou Schrover (Universiteit Leiden)

    Kweekvijver van ondernemerschap. Winkeliers in 19e-eeuws Utrecht

14.30–15.00 Serge Jaumain (Université Libre de Bruxelles)

    Belgische warenhuizen en kleine neringdoenden in de 20e eeuw (voorlopige titel)

----- pauze -----

15.20–15.50 Peter Heyrman (KADOC, Katholieke Universiteit Leuven)

    Kleinhandelaars in de maalstroom (1918-1940): een Belgische Panik im Mittelstand?

15.50–16.20 Thimo de Nijs (Universiteit Leiden)

    Klein- en grootgrutters in Zuid-Hollandse steden tijdens de jaren dertig

16.20–17.00 Discussie

informatie: Jan van den Noort 010-436 6014 - janvdnoort@ext.eur.nl